

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA.

ADMINISTRACIÓ
 Y
 REDACCIÓ
 CARRÉ NOU DE S. FRANCESCH
 núm. 27, pis 2.^{on}
 BARCELONA.

PERIÒDICH SATÍRICH, HUMORÍSTICH, IL·LUSTRAT Y LLITERARI.

DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SENMANA.

PREU DE SUSCRIPCIÓ.

FORA DE BARCELONA
 cada trimestre
 ESPANYA, 8 rals.
 CUBA Y PUERTORICO, 16.
 ESTRANGER, 18.

2 CUARTOS CADA NÚMERO PER TOT ARREU.

LA MONA.

Som al dilluns a la tarde.
 Volen fer lo favor d'acompanyarme fins al carrer d'Escudillers, al peu dels balcons de la redacció de la *Gaceta de Catalunya*?

Mirin: un grupo que s'estreny y tot de un plegat s'axampla perque 'ls de las primeras filas apretan a corre: la paraula «es un borratxo» que brota de casi tots los llabis, dona l'explicació del misteri. Al mitj dos municipals ab la cresta a terra, tractan d'aguantar a un mariner de barba de regalessia mastegada, alt com un gegant y ab uns brassos com dugas porras...

Es un criminal?
 No: de cap manera: es un infelis que ha vingut a Espanya y sense estudiar gramática, s'ha tractat massa intimament ab lo vi y no l'ha pogut entendre.
 Pero no hi ha que negarho. Ab las trompadas que reparteix demostra qu' es un home de forsa, y que pot mol ben arrossegar la viga.

Quina batussa!
 Com un tigre quan estira la grapa, de una manotada a l'espatlla del municipal l'hi estripa l'hombrera.

Es un home ple d'esperit.
 Per últim aquell Sanson cau a terra, y mentres un dels filistéus municipals procura subjectarlo, un altre arregla un cordill y l'hi lliga las mans al darrera.

Pero l'hi vi fa una mica de moviment, y l'heroe al bellugarse tira al municipal per terra, com si fos un soldat de plom.

Aquet s'aixeca recordantse del honor del cuerpo, y agafant un altre cordill, anava a passarli pel coll, y no se si l'hauria penjat a un fanal ó als balcons de la redacció de la *Gaceta*, quan tot lo públich, a una veu va cridar:

—¡Fuera!

Per últim: quatre municipals y un carrabiner se 'l van endur a pes de brassos, no sense que 'l borratxo fés moltes esses en l'espai, a copia de estrabadas.

—Qu'es aixó? va preguntar un pare capellá que arribava en aquell moment.

—Res, va respondrelli un fadri manyá, es un estranger, que com que a la seva terra van més adelantats que nosaltres, sis dias avants de Pasqua, ja t'ha la mona.

Y are jo, com que m'agrada evitar certas escenas que desdihen de una ciutat culta, y no desitjo veure borratxos lligats com un pollastre revolcantse per terra ni municipals ab la levita esqueixada y 'l barret fora de puesto, m'permetré una recomenació.

De primer, seria de desitjar que may més un borratxo fós tractat de una manera tant brutal.

—¡Oh! m'fa riure vosté, ja sento que 'm diu algun dependent del municipi. ¿Y si ell s'hi fa a cops de puny?

—Es menester convénsel.

—Si, pot anar a convense a un home que s'ha begut l'enteniment.

—¿Qué? ¿No saben la manera? Es lo més sensill. L'home que t'è prou forsa per estarse dret, y com lo mariner que 'ls hi descrit, fers'hi a cops de puny, es senyal de qu'está no més que mitj borratxo. ¿Volen subjectarlo, sense necessitat de violencias? Donchs l'acompanyan a una taberna, y l'acaban d'emborraxar. Lo que no 's logra ab la forsa 's logra ab la manya. La qüestio es que la mona siga cumplerta.

La monal
 Quántas criaturas, menos adelantadas que 'l mariner, no estarán pensant desd'are ab la mona de demá passat.

Y quántas xitxarellos que no son criaturas; pero que la fan sense donarse 'n compte, no pensarán ab la mona tot l'any!

La mona es la nena dels seus pensaments, jove, guapa, fresca que ab la seva monadas los té robat lo seny.

Lo que son las cosas!
 A una nena la farán contenta si l'hi dihen:—Vosté es molt monal!

En cambi, dirigeixen a un jove presumit y diguin-li.—¡Vosté es un mico! Y ho pendrà a per un insult.

Lo paper de padri, que digan lo que vulgan, es un paper simpálich.

Lo padri va aguantarnos en la pila batismal, quan lo capellá va remullarnos, com per demostrar que al venir a n'aquet mon, estém destinats a rebre molts xubascos.

Lo padri va posarnos un nom, que ja ningú més podrá treurense'l.

Lo padri es un segon pare, sino que no renya ni pega plantofadas: es un pare no més que per las satisfaccions.

Y 'l padri, en una paraula, vé obligat a regalarnos la mona, afeginthi cada any un ou més.

Desgraciadamet no tots los padrins compleixen la seva obligació: alguns obran per descuit y molts altres per despreci.

Aixis, per exemple, 'l poble de Barcelona t'è un padri, l'Ajuntament. Jo no desitjo a ningú un padri semblant. Per ell no hi ha debers no hi ha consideració, no hi ha carinyo, no hi ha Pascua siquiera. Per ell tot l'any es lo mateix, y es inútil que l'hi demanin la mona.

L'Ajuntament t'è invariablement la mateixa costum: l'hi demanem la mona y 'ns dona un mico darrera del altre.

P. del O.

DOS MATRIMONIS.

—Ola Enrich.
 —Joanet!... ¿Hont te ficas? Feya al menos tres anys que no t'havia vist.
 —Estich treballant; lo despaig me vá mol bè, y ami-

go! tú ja 'u sabs, jo no conto res més que ab los meus esforços...

—Si; pero treballas massa: un jove com tú... solter...
 —Solter precisament...

—Qué ja has dat lo cop?
 —No; pero 'l dono aviat. D'agui un mes me caso...

—Bravo, home, entrarem al gremi tot dos plegats...
 —Tú també?...

—Y donchs!...
 —Y quién es ella?...

—La Tula de Castellfort: una senyoreta de la nobleza: guapa com un ángel: vesteix ab una distinció, que 's pot dir qu'ella marca 'l bon gust a Barcelona: al fi, educada al millor colégi de Fransa... ¿Y la téva?

—Una bona xicota: ni es rica, ni es guapa: 's diu Maria: escriu correctament, y ha rebut l'educació a casa seva... En fi, noy: una dona modesta.

—¿Es possible que no hajas tingut otras aspiracions? Un jove com tú, de mérit y de porvenir... ¿com no has aprofitat la circumstancia de haverhi tantas donas ricas y guapas que t'haurian rebut...?

—Son opinions, amich Enrich. Precisament tú dius que tinch un porvenir... Si 'l tinch, de mi ha de dependir, no 'l vull d'ella...

—Pero al menos no haurias de treballar...
 —Llavors pitjor per mi que no sabia buscarme'l.

—Ja veurás, Joanet: jo crech que 'l matrimoni es una créu, es un sacrifici: y créu per créu més val que siga d'or y diamants que no de fusta y pesada.

—Es que si jo eregués com tú que 'l matrimoni es una créu, ni d'or ni de fusta, jo l'acceptaria.

—Sempre aquestas ideas extremadas... ¡Ay noy! Tú ets de un altre mon. O més ben dit: aquest mon es indigne de tú.

—Mal concepte 'n formas, Enrich: lo mon no es dolent. Lo mon es un eco, y 't respondrà sempre segons las paraulas que l'hi dirigeixis. Tingas la conciencia tranquila y 'l cor satisfet, y no veurás més que satisfaccions y tranquilitat al teu alrededor.

—No, noy: sigas rich y poderós... y riute de tot.
 —De tot, menos de tú mateix.

—Y hasta de mi mateix vull riure'm. *Ande yo cliente* deya 'l poeta. Aquesta es la mèva filosofia.

Aquesta conversa tenian al mitj de la Rambla dos joves de uns 25 anys, antics companys de colégi.

Com compendrán, l'Enrich es un dandy: guapo, elegant, despreocupat. En Joanet vesteix més serio y pensa las cosas ab més formalitat.

Un any després en Joanet passava pel mateix puesto del bras de una senyora, vestida ab senzillés. No era guapa; pero era simpática. En los seus llabis hi floria la satisfacció. En la seva cara se hi reflexava una resplandor suau y apacible. Eran los vesllums de la lluna de mel que durava encare.

Pel siti dels carruatjes hi passava una carratella descuberta tirada per dos briosos caballs inglesos.

En la testera hi havia una hermosa dama vestida ab tots los refinaments del luxo. Al seu costat un jove, conversant ab ella, agradablement entretingut. En l'assiento oposat l'Enrich badallant.

No hi ha remey: los cabridets del remat del Sr. Bisbe, serán sempre molt ajogassats.

Las professons ván degenerant. Varen veure la de diumenje, y hem de dir la veritat: vá fernos llástima contemplar tant poca gent, tant poca devoció y tanta miseria. Son espectacles que ja han passat de moda.

Ara hi está la música. Per exemple 'l mateix diumenje al dematí van anunciar que la música d'inginyers tocaria la *Galia* de Gounod en l'iglesia de Sant Agusti.

A l' hora anunciada hi havia á l' iglesia un plè, de manera que si allà s' estilés hauria hagut de sortir aquel rétol que posan als teatros que diu: «*Quedan despachadas todas las entradas y localidades.*» Donchs bè: la música no va compareixe, y al sortir lo capellà per dir la missa; i'n volen veure de gent anantse 'n cap al carrer!...

—¡Ay Dèu mèu! deya un neo. ¡A quins temps hém arribat! La gent es mes devota de la música de inginyers que dels capellans! ..

Aquest dia á l' ensanxe vá desapareixe una paret de més de 200 pams de llarch, emportanse'n los lladres tots los materials.

Jo fins tinch por de que un dia al retirarme á la nit no trobaré la casa, perque 'ls lladres se l' haurán enduta.

Lo dia 30 del corrent comensan las operacions d' entrada en caixa dels quintos corresponents al actual reemplás.

¡Entran en caixa! Vaya una paraula. Una vegada un quinto vá morir de sentiment; y aquest si que pot dirse que vá entrar en caixa.

Los casaments de nit están prohibits pèl bisbe. Y no obstant dias endarera vá celebrarse'n un en una parroquia de Barcelona.

Y lo més bonich del cas es que 'l rector vá fer los ulls grossos porque ván regalarli 12 duros. Ja 'u veuhen, las prohibicions del bisbe son molt productivas.

Després de contemplar la professó de San Jaume á casa de uns amichs un pare y un fill, nen de cinch anys, la senyora l' hi pregunta á 'n aquest:

—Noy ¿qué vols ser quan serás gran?
Resposta del noy:
—¡Cueurulla!
—Perqué?
—Perque no més treballan un cop l' any.

EPÍGRAMAS.

—A mi 'm surten dos ulls més.
—No 'l crech pas. Senyor Ripoll.
—Donchs creguim, que bèn cert es, que 'm surten dos ulls de poll
F. LL. Y B.

Lo gandul Joseph Carreras, músich de poca valia, vol passar tot lo sant dia tocant compassos d' espera.
A. F.

Al preguntar de que feya al fill gran de 'n Pep Carné, vá respondre 'm:—Soch *banqué*, y cap mentida no deya perque fá banchs de fusté.
M. F.

QUÈNTOS.

Una familia tracta de donar una reunió. La senyora repassa la llista dels convidats que ha fet lo seu marit y exclama:
—Pero Tomás ¿que no véus que tot son homes?
—Ja ho he fet expresament contesta 'l marit.
—¿Y aixó?
—¿Que no has calculat que tenim una filla per casar?
A veure si convidant á forsa homes y sense competència logrem casarla ab un ó altre.

Una criada molt bestia festeja ab un guardia-civil. —Vamos noya, que siga l' enhorabona, l' hi diu la mestressa. A veure alúltim si 't civilisarás.

Feyan l' ópera *Frá Diávolo* y un al veure l' anunci, deya:

—Dèu ser alló del refran: «Tip de carn lo diable, vá ferse frare.»

—No, cá, vá respondreli un erudit: *Frá Diávolo* era un bandido italiá, que després de haverlo executat la justicia de Nápoli, l' están encare executant totas las companyias d' ópera d' Europa.

Un jove després de enterrar á la seva sogra comensa á rebre comptes del enterro.

—Vingan comptes, diu: aquests en lo mèu concepte son los diners més bèn empleats.

Tothom sab que aquest nou género d' escriure novelas que ha introduhit M. Zola en la literatura francesa, consisteix en acumular las escenas més vulgars, escribintlas en lo llenguatje més ordinari.

Y aquest género ha fet escola, perque 'l públich, sorprés per la novetat, no deixa de comprar los llibres que ván publicantse com l' *Assommoir*, *Nana* y altres.

—No sé lo que 'm passa, diu que deya un escriptor realista: tinch las ideas, y no 'm volen sortir.

Resposta de un enemich del género.
—Aixó ray: púrge't.

—Un amich mèu, deya un aficionat á contar cosas estranyas, vá dispararse un tiro aplicantse la pistola al cap.

—Y se 'l vá destrossar?
—No, no 's vá fer res: era una pistola de sistema antich y 's vá descuidar de posarhi 'l pistó.

A un jugador empedernit l' hi havian guanyat cinch cents duros y 's fregava la mans ab alegria.

—Sembla impossible, l' hi deya un amich, que després de perdre 'ls diners de aquest modo encare tingas humor.

Lo jugador vá respondreli á cau d' orella y ab véu molt baixa:

—No digas res á ningú: 'ls hi he endosat una dobleta de cinch duros falsa.

Parlavan de que acababa de morir-se una viuda molt rica, molt vella y molt ridicula.

—¡Quina llástima! exclamava un jove.

—¿Per qué?
—Perque si arribo á preveure 'u una semana endarera m' hi casava.

—Mira, deya un sastre que estava molt mal, dirigitse á la seva dona. Si 'm moro casat ab lo fadri major: ja sabs que coneix la seva obligació y que portará molt bè l' establiment.

—Ja pots morir descansat: sempre havia pensat ferho aixís.

Un quiento antich:
Una avia contava á la seva neta una rondalla en la qual se parlava de una manada de llops que s' havian menjat dos frares.

La neta ab tota ignorancia va exclamar:
—¡Ay pobres bestias! Lo que es tenir cassussa.

Un aguatzil havia anat á embargar á un pagés de un génit molt tremendo, y al tornar, los seus amichs, que estaban ab ansia, ván preguntarli:

—¿Qué tal? ¿Cóm t' ha rebut?
—Perfectament: fins volia ferme menjar de totas las pasadas.
—¿Es possible?
—Si: volia ferme menjar per dos gossos de presa que ha deslligat encare no m' ha vist la sombra.

A un pobre que demana caritat una senyora l' hi dona dos quartos, dihentli que n' hi torni un.

Lo pobre butxaqueja una estona, y exclama:
—¿Volsti jugar que al cambiarme la roba m' hi deixat lo porta monedas als altres pantalons?

Un tipo molt vanitós que vivia al carrer del Conde del Asalto, conegut també ab lo nom de Nou de la Rambla, al anarse'n á fer un viatge al extranger vá ferse fer unas targetas en la següent forma:

J. GARCIA JIMENEZ.
CONDE DEL ASALTO.
—ó—
Nueva de la Rambla 90-1.º

Y á tot arréu se feya passar per Conde!

De una caricatura francesa:

Una dona de mon á un jove:—¿Cóm diuhéu que 's diu lo vostre amich?

—Adhemar.
—Adhemar: jo no hi tingut cap amant de aquest nom. Presentéume 'l.

TRENCA-CAPS.

XARADAS.

I.
Una noya que n' es tot y per cert bastant pitera ha dat lo dos á un xicot que té fama de tronera, fenthi oposició molt séria son primera quarta tres perque diu que gran miseria patiria si 's casés.

PAU SALA.

II.
Ha demanat lo hu dos tres la prima de la Ramona qu' es noya molt hu segona y tersa dos, además.

FRA DIÁVOLO.

MUDANSA.

A una noya molt total perque sempre 'm deya tot una total v. ig comprarli y are ni 'm mira tant sols.

PARDALET.

ENDEVINALLA.

A las tabernas m' agafan en los colmados me fan y 't diré si vols més senyas que sovint me veus saltant.

T. SUSPEJOS.

CONVERSA.

—Quim? qué fa de ceré 'l teu jermá?
—No; perque ho dius?
—Per res; m' ho pensaba.
—Te 'l cftell massa net.
—Donchs de que fa?
—Ja ho hem dit.

L' ONCLE DEL TIGRE.

LOGOGRIFO NUMÉRICH.

123456—Un nom d' home.
45231—De lo que vihuen molts.
4631—Una planta.
121—Un nom de dona.
316—Un joch.
45—Una nota.

BONAVENTURA MALASORT.

TRENCA-CLOSCAS.

Lledó, Fossá, Aglá, Avella, Tarascó, Avinyo, Lancaster y Unió.

Posar aquets noms en columna de modo que las primeras lletas donguin un poble de Catalunya.

SABONACH.

GEROGLIFICH.

Loco
R. D. L.
A Carmeta : 1
3 : 5 :: 4 : x in
:: P R E E I
Ble.

ENEOS PRIAM.

SOLUCIONS

A LO INSERTAT EN L' ULTIM NÚMERO.

1. XARADA 1.ª—*O-be-di-ent.*
2. IDEM 2.ª—*Cen-te-llas.*
3. ENDEVINALLA.—*Frare.*
4. TRENCA-CLOSCAS.—*Campana de Gracia.*
5. CONVERSA.—*Tuyas.*
6. PROBLEMA ARITMÉTICH.—*39,426.*
7. ANAGRAMA.—*Gabá-Bagá.*
8. GEROGLIFICH.—*Entre sastres hi ha desastres.*

Qüestió de moda.-LOS EXTREMS.

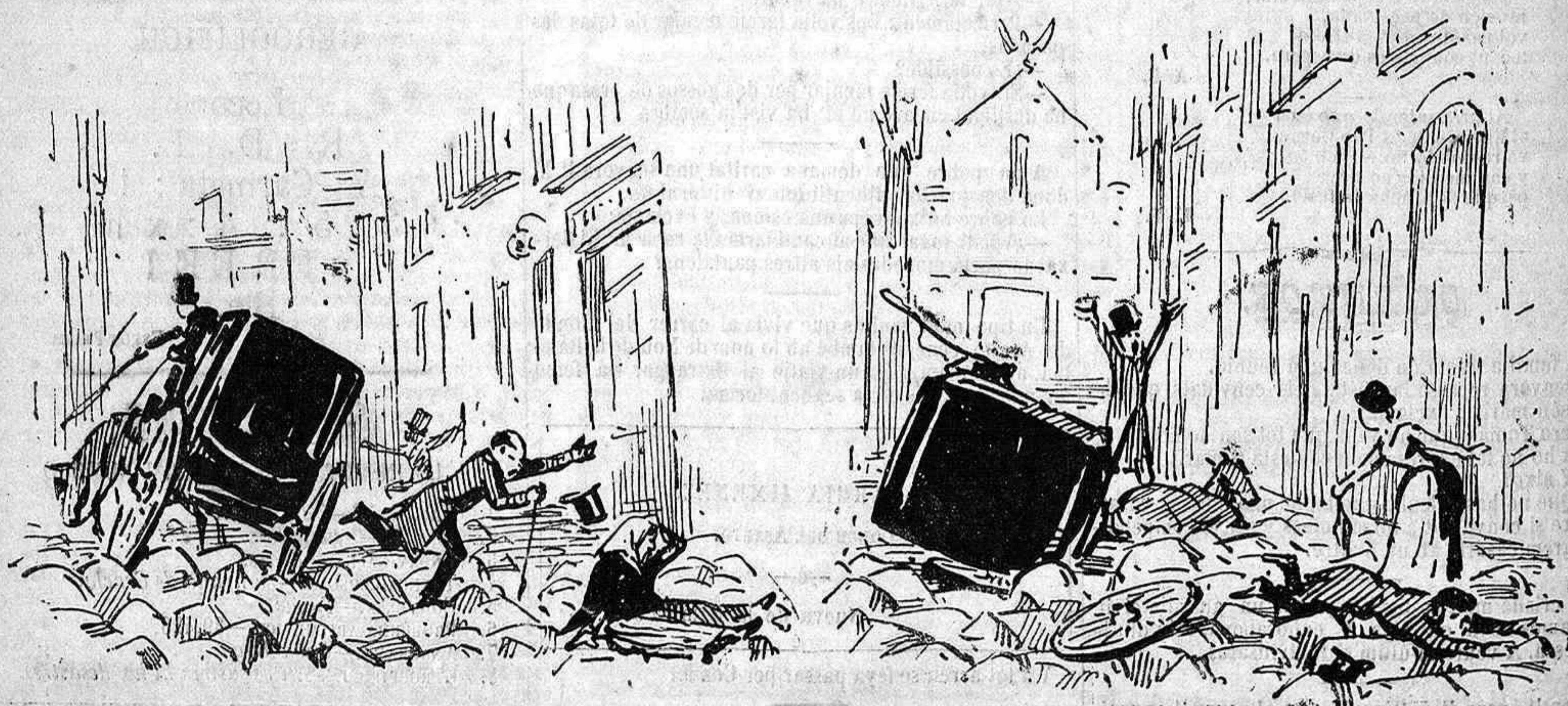
L' extrem de la vigilancia.

L' extrem del ordre.

L' extrem de la competencia.

Avants de arreglarse.

L' extrem de la perfecció en los empedrats.

Després de arreglats.